

Kallon saumojen luutumishäiriön leikkaushoito

Kallo muodostuu useasta eri luusta. Vastasyntyneellä lapsella kallon luiden väliset saumat ovat normaalisti avoimet, jotta pään nopea kasvu on mahdollista. Pään kasvu on nopeinta ensimmäisen ikävuoden aikana. Kallon saumat pysyvät avoimina kasvukauden ajan lukuun ottamatta otsasaumaa, joka sulkeutuu aiemmin.

Kallon saumojen luutumishäiriö

Kallon saumojen luutumishäiriöllä eli kraniosynostoosilla tarkoitetaan kallon yhden tai useamman sauman ennen aikaista luutumista. Kallon kasvu häiriintyy luutuneen sauman alueella. Tämä johtaa kallon poikkeavaan muotoon riippuen siitä, mistä saumasta on kysymys.

Kraniosynostoosi todetaan Suomessa noin 50-70 lapsella vuodessa. Kraniosynostoosi esiintyy joko yksittäisenä oireena tai osana oireyhtymää. Kraniosynostoosi korjataan leikkauksella eli kranioplastialla. Kranioplastiassa luutunut sauma avataan ja/tai kallon muotoa ja kokoa muovataan. Leikkaus tehdään useimmiten 4-14 kuukauden iässä luutuneesta saumasta riippuen. Leikkauksella pyritään varmistamaan, että aivoilla on tilaa kasvaa ja kehittyä normaalisti.

Leikkaushoito Tyksissä

Leikkaukseen osallistuvat yleensä sekä professori Willy Serlo [Oulun Craniofaciaalikeskuksesta](#) että lastenkirurgi Liisi Ripatti ja neurokirurgi Anna Kotkansalo tai Cecilia Avellan Tyksistä. Ennen leikkausta lapsesta otetaan verinäytteitä joko omassa laboratoriossa jo ennen sairaalaan tuloa tai viimeistään sairaalassa. Lapsi tulee Lasten ja nuorten kirurgian ja ortopedian osastolle yleensä leikkauspäivän aamuna. Valmistelujen jälkeen leikkaus alkaa aamupäivän tunteina ja kestää hoidosta riippuen 2-5 tuntia.

Ihohaava tehdään tavallisimmin pääläen yli korvasta korvaan aaltoilevan mallisena ja suljetaan sulavin ompelein. Haavalle laitetaan haavataitosten lisäksi kookas turbaanisidos muutaman päivän ajaksi. Tarvittaessa haavalle voidaan jättää laskuputki eli dreeni, joka poistetaan yleensä leikkausta seuraavana päivänä. Turvotus on runsaimmillaan 2-3 päivän kuluttua leikkauksesta.

Leikkauksen jälkeen lapsi siirretään seurantaan Lasten ja nuorten teho-osastolle. Teho-osastoseurannasta lapsi siirtyy, voinnin mukaan, 1-3 päivän kuluttua takaisin Lasten ja nuorten kirurgian ja ortopedian osastolle. Yhteensä sairaalahoitoaika on yleensä 5-7 päivää. Vanhemmat voivat osallistua lapsen hoitoon koko sairaalajakson ajan. Toinen vanhemmista voi yöpyä vuodeosastolla.

Jatkoseuranta

Leikkauksen jälkeen lasta seurataan Tyksin kallopoliklinikalla säännöllisesti vähintään esikouluikään asti ja tarvittaessa pidempäänkin. Ensimmäinen kontrollikäynti järjestetään yleensä 1-2 kuukauden kuluttua leikkauksesta. Sen jälkeen kontrolliväli harvenee ja on yleensä puolesta vuodesta 3 vuoteen.

Kontrollikäyntien yhteydessä kallo valokuvataan ja tunnustellaan. Lisäksi tarkistetaan arven tilanne ja keskustellaan perheen kanssa. Tarvittaessa kontrollia edeltävästi tehdään kallon röntgen- tai tietokonekuvaus. Tietokonekuvaukseen pieni lapsi tarvitsee yleensä nukutuksen pysyäkseen paikallaan kuvauksen ajan.

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri • www.vsshp.fi • Vaihde 02 313 0000

Tämä ohje on tarkoitettu hoitosuhteessa oleville potilaillemme.